

[Formanden]

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.26

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 77:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Enggaard).

(Fremsat 12/11 86).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Henning Rasmussen (S):

Det er nu tredje gang, Folketinget skal behandle et forslag fra indenrigsministeren om at give de forskellige ministre mulighed for at tillade forsøg i frikommuner og amtskommuner.

Vi har også netop fået en redegørelse fra indenrigsministeren om hele frikommuneprojektet. Derfor har vi mulighed for at gøre foreløbig status her 1½ år efter, at den første frikommunelov blev vedtaget, i øvrigt efter et forudgående forberedelsesarbejde på mere end et halvt år i frikommunerne og i ministerierne. Projektet har derfor i dag i realiteten været på vej i 2 år. Hvor langt er vi så nået?

Ministeren oplyser, at der er godkendt eller forhåndsgodkendt 105 forsøg. Vi har desværre endnu ikke fået en oversigt over disse forsøg. Hvorfor ikke i øvrigt? Men gennemgår man den seneste oversigt pr. 1. maj, hvor der var 79 forsøg på listen, kan man se, at der slet ikke er tale om 79 forskellige forsøg. En lang række af dem laves helt ens i en række kommuner, og en anden lang række adskiller sig kun i små detaljer fra andre forsøg. Der er altså højst tale om 35 forskellige forsøg, og jeg tror endda, det er velvilligt vurderet, ud af knap 80 dengang.

Når man dertil lægger, at en del af forsøgene er meget små og af uhyre begrænset betydning for kommunerne og befolkningen, kommer man til det resultat, at der i realite-

ten højst var 20–25 forskellige forsøg af stor eller rimelig stor værdi på listen dengang. Det tal er naturligvis noget større i dag, men jeg tror ikke, det er højere end 30–35, altså 1 forsøg godt og vel pr. frikommune eller friamt.

Nu søger ministeren så 9 tilladelser til nye forsøg. Der er bestemt nogle gode imellem. Der er også meget små imellem. Det er ikke noget imponerende resultat samlet set. Derfor er det rimeligt at spørge, hvad forklaringen på det egentlig er. Vi hører stadig fra frikommunerne, at der kræves et meget stort forberedelsesarbejde, og de fleste beklager sig over, at sagerne har en utrolig tung gang igennem ministerierne, selv om der er ministerier, der er bedre end flertallet. Vi hører også stadig, at man ustandselig bliver opfordret til at ændre sine forslag, så de bedre kan accepteres af ministeriet, og vi hører stadig, at de forskellige ministre ikke vil gå til Folketinget for at skaffe hjemmel til forsøg, som regeringen er imod. De stoppes, før de kommer til Folketinget.

Der er i virkeligheden kun tilladt 1 forsøg, som strider imod regeringens principielle opfattelse, nemlig forsøget med at give de ældre et tilbud om at få deres forsømte tænder gjort i stand. Det fremhævede den tidligere indenrigsminister ustandselig, og det gør den nuværende også. Resten af de forsøg, som regeringen er afvisende over for, er kvalt eller ved at blive kvalt i ministerierne, og den påstand skal jeg gerne dokumentere i udvalgsarbejdet, hvis man ønsker det.

Vi har også set, at en hjemmel er blevet brugt på en måde, som er helt ubegribelig for os, og som ingen havde fortalt os var mulig, og som stadig forbløffer os. Ebeltoft Kommune har fået lov til at lade være med at uddanne sine hjemmehjælpere i de første 3 år efter, at de er begyndt at arbejde hos pensionisterne. Vi kan ikke begribe, at nogen som helst kan ansæ det for at være et fornuftigt forsøg at forsinke uddannelsesmulighederne for en gruppe, hvis uddannelse i forvejen er meget lille. Det er ubegribeligt, når man tænker på, at de skal hjælpe og passe de pensionister, der ikke selv kan klare sig derhjemme.

Vi har altså ikke i den sag fået de fulde oplysninger i sin tid, da det første frikommuneforslag blev vedtaget. Vi fik ingen orientering om, at en af bestemmelserne i lovforsla-

[Henning Rasmussen]

get skulle bruges til forringelser for personale for pensionister. Men det bekræfter os i den opfattelse, at regeringen bruger frikommune-loven til at fremme sine egne politiske synspunkter. Det synes vi er synd for frikommune-tanken, for den er nemlig god.

Det kan man også se af, at der er en række kommuner, der gør interessante og gen-nemarbejdede forsøg på en række områder, med lokalråd, med udvidet tandpleje, med energibesparelser, med forbedrede styrings-regler og meget andet. Det er bare synd for den gode svenske idé, at den her i landet bruges så begrænset og så bundet.

Vi går i den socialdemokratiske folketings-gruppe til udvalgsarbejdet med mindre gnist end sidst, og vi har en række spørgsmål at stille, især til rækkevidden af de hjemmeler, der søges, for det er ikke til at gennemskue med de formuleringer, der er i bemærkning-erne.

Ministeren foreslår, at forsøgsperioden forlænges med 4 år. Det siger vi ja til med den tilføjelse, at det kan nok være nødven-digt, hvis der skal komme tilstrækkelig meget ud af det.

Jeg håber meget, at de frikommuner og friamter, der har vist, at de vil noget nyt og spændende, noget helt andet, noget, der sprænger de snævre rammer for, hvad der er tilladt i dag, vil fortsætte arbejdet og presse på for at få lov til at vise, at kommuner og amtskommuner kan gøre meget mere og gøre det meget bedre, end regeringen tror.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil prøve, om jeg kan præstere en tale, der ikke er ynkelig, men mere positiv og fremsynet end den, vi lige har lyttet til.

Det foreliggende forslag ligger godt i for-længelse af de allerede igangsatte frikommune-forsøg. Lovforslag nr. L 77 skal således ses som en del af den proces, der skal tilveje-bringe den nødvendige lovhjemmel for gen-nemførelse af yderligere frikommuneforsøg.

Jeg skal ikke på detaljeret vis gå ind i en-keltdelen af forslaget, men understrege, at de forsøg, der nu lægges op til, fortsætter den linje, som de to foregående frikommunelove i store træk lagde op til: decentralisering af kompetence, modernisering og rationalise-ring af sagsbehandling, ændret service over

for borgerne og friere og mere effektiv res-sourceanvendelse.

Jeg vil gerne understrege, at kommunerne er gået ind i frikommunesagen på en særde-les positiv og aktiv måde, og skal processen lykkes, er kommunernes engagement og kre-ativitet af største betydning, ja, faktisk en nødvendig forudsætning.

Vi har forståelse for, at der er behov for at forlænge forsøgsperioden, og kan naturligvis tilslutte os dette. Der er ingen tvivl om, at hvis intentionerne med frikommuneforsøgene skal opfyldes, må der ikke hænge et tidspres i luften. Jeg tror faktisk, at det for nogle kommuner har været overraskende, hvor stor en arbejdsindsats og forberedelse det i virke-ligheden kræver at få overvejet, beskrevet, vurderet og igangsat et forsøgsprojekt. Efter-følgende er det naturligvis vigtigt, at der finder en relevant og forsvarlig evaluering sted. Hensigten er jo, at de mange forsøg med al-ternative opgaveløsninger og styreformers kan danne grundlag for, hvorledes lovgivningen om kommunernes opgaver og styrelse skal indrettes i fremtiden.

Fra konservativ side kan vi støtte forslaget og vil arbejde for en hurtig gennemførelse under udvalgsarbejdet.

Svend Heiselberg (V):

Lovgivningen om frikommuneforsøget har nu kørt i et stykke tid, men der har været ønsket fremme om, at den forlænges til ud-gangen af 1993, hvilket åbner mulighed for at få flere områder ind under forsøget.

Jeg synes, det er godt og glædeligt, at for-søgene bliver mere udstrakte og mere omfat-tende. Det får mig til at minde frikommuner-ne om, at der rent faktisk er over 100 fri-kommuneprojekter, som de kommuner, der er udtaget til frikommuner, kan gå i gang med; det kræver vist kun en formel henven-delse til indenrigsministeren.

Jeg vil også gerne påpege det ønskelige i, at frikommunerne kommer i gang med forsø-gene, sådan at vi kan få afprøvet muligheder-ne for at styrke det lokale selvstyre rundt om i landet, og det ville glæde mig overordentlig meget, hvis forsøgene falder således ud, at vi her i Folketinget vil flytte nogle af beslutnin-gerne fra centraladministrationen ud til kom-munerne, hvor de vitterlig hører hjemme.

[Svend Heiselberg]

Centralistiske styreform er sjældent af det gode.

Skulle jeg trække en enkelt af de nye foreslåede forsøgsmuligheder frem, vil jeg nævne pligten for primærkommunerne til at betale for færdigbehandlede patienter, der ligger på amtssygehuse. Dette kan presse de enkelte kommuner til at bygge plejehjem og ældreboliger, så man kan hjemtage de ældre til deres hjemstedskommune; det vil være af positiv betydning ikke alene for de ældre, men også for de pårørende.

Venstre kan støtte det foreliggende lovforslag.

Agerschou (SF):

Jeg vil ikke starte en større debat om selve frikommuneprojektet ved denne lejlighed; den regner vi med at få i forbindelse med forhandlingen om den redegørelse, indenrigsministeren er kommet med – hvornår det så bliver.

Vi er enige i, at forsøgsperioden bør forlænges. Den tidligere indenrigsminister mente, at frikommuneforsøgene kunne startes hult til bulter uden nærmere forberedelse, og derfor er det forkert, når fru Karen Højte Jensen siger, at det var kommunerne, der blev overrasket; tværtimod var det den daværende indenrigsminister, der lagde det tidspres på kommunerne, fordi hun nærmest var imod, at forsøgene blev forberedt overhovedet, en holdning, vi i SF advarede imod. Vi ser forslaget om at forlænge forsøgsperioden som et tegn på, at den nuværende indenrigsminister har en anden mening end den tidligere, nemlig at det tager tid at forberede og komme i gang med forsøg, der er hensigtsmæssige.

Det nye forslag indeholder flere punkter, hvoraf jeg vil kommentere nogle enkelte.

Der er forslag om et forsøg, der bl.a. omfatter tildeling af kvoter af støttet byggeri over flere år. SF kan støtte selve tanken, men vi mener, at der er flere problemer, som der ikke i bemærkningerne er fabrikeret tydelige løsninger på. Vi er usikre på, hvordan det vil virke over for andre kommuner, når én eller flere frikommuner forlods får tildelt kvoter over flere år. Vi er også usikre på, hvordan man forhindrer, at uudnyttede kvoter i de pågældende frikommuner går tabt. Og hvad betyder det egentlig, at kommunerne selv vil

bestemme, om byggeriet teknisk og prismæssigt skal opfylde de almindeligt gældende bestemmelser for støttet byggeri? Det er de 3 problemer, vi vil have opklaret i forbindelse med det punkt.

Der er et forsøg med at lade en amtskommune opkræve en slags betaling fra kommunerne for patienter, der ligger færdigbehandlede på sygehuse. Vi er enige i, at det ville være et vigtigt forsøg. Vi har selv tidligere været inde på tankegangen, men er usikre på, hvordan det i praksis kommer til at virke.

Der er endvidere et forslag, vi undrer os lidt over, nemlig forslaget om, at kommunen kan yde lån til betaling af ejendomsskat til efterlønsmodtagere, altså en ordning, der svarer til den, man har for pensionister. Hvorfor skal man egentlig lave forsøg med det? Hvorfor ikke bare foreslå, at sådan bliver det? Her kan vi ikke se, at der er grund til at lave et forsøg inden en regulær lovændring.

Der er forslag om, at der skal laves forsøg med at overføre revaliderings- og pensionsnævnets kompetence i sager om førtidspension til kommunens socialudvalg. Det mener vi ville være et interessant forsøg. Vi er i tvivl om, hvordan det vil komme til at foregå i praksis, specielt med de løse bemærkninger, der er om den økonomiske neutralitet. Det er en af de ting, vi vil tage op under udvalgsarbejdet.

Det var kort noget om nogle af de punkter, der er omfattet af lovforslaget. Der er andre, der efter vores opfattelse skal undersøges meget grundigt.

Alt i alt vil vi love en positiv behandling, men vores endelige stillingtagen vil afhænge af udvalgsarbejdet, også fordi vi ligesom hr. Henning Rasmussen er blevet overrasket over det, der er foregået i Ebeltoft. Det er altid farligt at udstede bemyndigelser til ministre og specielt til ministre i en borgerlig regering, og vi var i hvert fald ikke opmærksom på, at den bemyndigelse, vi gav, kunne omfatte det, der er foregået i Ebeltoft med hjemmehjælperes uddannelse. Det er en ting, vi vil kigge på under dette lovforslags behandling.

Vi mener også, det er et problem, at forsøg, som regeringens ideologisk er afvisende over for, ikke bliver fremmet, og derfor har vi til hensigt selv at fremsætte lovforslag om

[Agerschau]

frikommuneforsøg med nogle af de projekter, som indtil flere kommuner gerne ville have forsøgt sig med; jeg tænker her specielt på sabbatordningen.

Ole Vig Jensen (RV):

I Det Radikale Venstre har vi ikke fortrudt, at vi lige fra starten helhjertet har støttet frikommunetanken. Det er nu tredje gang, indenrigsministeren lægger forslag frem om en udvidelse af frikommunernes muligheder for at sætte forsøg i gang, og hver gang kommer vi et skridt videre. Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt udtale mig om, hvorvidt det er et lille eller et stort skridt, men vi kommer videre, og der er dog stadig flere forsøg, som nu er godkendt og i gang.

Det går imidlertid langsomt, og det kan til dels tilskrives, som det allerede er sagt, at det er tids- og arbejdskrævende for alle dem, der er involveret i disse projekter, men jeg tror også, man må erkende, at det hænger sammen med, at vi på en række områder har indrettet vores samfund på en overordentlig kompliceret bureaukratisk måde; netop derfor er det så vanskeligt at sætte forsøg i gang.

Jeg er ikke uenig med dem, der har sagt, at med den oversigt, vi indtil nu har fået over frikommuneprojekterne, kan man ikke danne sig et tilstrækkelig godt indtryk af, om der er givet tilstrækkelig rimelige og brede muligheder for, at der kan sættes forsøg i gang også af mere utraditionel karakter, og jeg synes stadig, man må efterlyse hos frikommunerne – det er jo ikke ministeren eller ministerierne, der skal tage initiativet, og det er rigtigt, at det er sådan – mere utraditionelle og endnu mere spændende forsøg end dem, vi hidtil har set.

Vi kan også støtte forslaget om en forlængelse af forsøgsperioden med de 4 år frem til 1993. Det er ønsket af frikommunerne selv, og vi tror i øvrigt, at det er en god idé, hvis dette skal lykkes.

Vi synes dog, det rejser et par spørgsmål. For det første må dette ikke betyde en forhalning af forsøgsarbejdet og færdiggørelsen af en række projekter. Tværtimod må vi forvente, at der indtil flere gange i forsøgsperioden bliver mulighed for at tage lovgivningsmæssige initiativer som et resultat af konstruktive resultater i forsøgsmarken. Jeg vil også ud-

trykke håbet om, at det ikke varer alt for længe, før vi i virkeligheden får mulighed for at tage de første initiativer, så man kan se, at dette kan føre til noget på områder, hvor det er interessant og nødvendigt.

Det andet spørgsmål, der melder sig, er, om vi, når nu forsøgsperioden bliver så lang, ikke bør åbne mulighed for eventuelt at optage endnu nogle kommuner under det samlede frikommuneprojekt, for vi ved jo, at der er kommuner uden for den kreds, der nu er godkendt, som sidder inde med ganske spændende ideer, og når forsøgsperioden løber så længe, ville det være en overvejelse værd. Vi vil gerne nærmere have drøftet og belyst i udvalget, om ikke dette er en mulighed.

Endelig vil jeg sige om det, man oftest kalder evalueringen eller erfaringsbearbejdningen, at det nu ligger klart, at der bliver afsat midler til, at der på flere områder kan foretages den grundige og kvalificerede erfaringsbearbejdning, som nu engang vil være ganske afgørende for, om dette kan føre til ændringer i lovgivningen, især når der er tale om ikke bare banebrydende, men interessante og vigtige projekter.

Vi går til udvalgsarbejdet med lige så stor og velvillig en indstilling, som vi har gjort tidligere.

Birgith Mogensen (CD):

Når man vedtager en lov, må man selvfølgelig give den de vilkår, der er nødvendige for, at den kan føres ud i livet. For loven om frikommuner betyder det, at forsøgsperioden må forlænges med 4 år, altså endnu en kommunalbestyrelsesperiode.

Denne forlængelse og de ændringer, der i øvrigt foreslås, kan Centrum-Demokraterne give deres støtte til.

Poulsaard (FP):

Vi sagde ja til frikommunerne med nogen skepsis i sin tid. Det er egentlig fantastisk, så bureaukratisk det skal være i så lille et land som Danmark. Man burde nok sige, at borgerne, uanset hvilken kommune de bor i, skal have den samme behandling, men på den anden side kunne vi godt se, at der var grund til at forsøge på, om ikke man kunne lette administrationen og bureaukratiet lidt, og derfor sagde vi ja.

[Poulsgaard]

Hvordan vi vil stille os til den forlængelse, der foreslås her, tør jeg ikke sige endnu. Det kommer an på, hvordan det kommer til at gå med forskellige ting, og dér har jeg i hvert fald et spørgsmål til ministeren. Ifølge punkt 5 om § 18 c vil man nu ændre reglerne for lån til betaling af ejendomsskatter, således at de også omfatter folk på efterløn. Sådan har jeg forstået det. Det vil sige, at folk ned til 60 år, der sidder i eget hus, kan låne til betaling af ejendomsskatter, og så har staten selvfølgelig førsteprioritet. Jeg kan ikke rigtig forstå, at det skulle være en borgerlig regerings opgave at fortsætte den linje med at socialisere boliger. Vi kan ikke rigtig se begrundelsen for denne lovparagraf, men den får vi måske senere. Som sagt må vi nu se, hvordan det går med udvalgsarbejdet, inden vi tager stilling til lovforslaget.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Jeg skal takke ordførerne for deres bidrag til denne fornyede drøftelse om frikommunerne.

Det er rigtigt, som hr. Henning Rasmussen siger, at dette, at der er opregnet 105 forsøg, ingenlunde betyder, at der er 105 forskellige forsøg; det vil jeg meget gerne bekræfte. Men jeg vil så også føje til, at den omstændighed, at flere kommuner gennemfører parallelle eller i hovedsagen parallelle forsøg, også er en ting, som har betydning, fordi vurderingen af et forsøg kan være mere sikker, når den baseres på, at det er gennemført i flere forskellige kommuner – måske kommuner af forskellig størrelse – og, som jeg sagde, undertiden under lidt forskellige vilkår.

Jeg takker for den tilslutning, der har været fra alle ordførerne til forslaget om en forlængelse af forsøgsperioden med 4 år. Begrundelsen for dette er selvsagt den, at efterhånden som vi kommer ind i den kommunale valgperiode, vil den tid, der er tilbage af valgperioden, efterhånden være så kort, at tilskyndelsen til at gå ind i nye forsøg vil være mindre, og derfor mener jeg, at en forlængelse er en vigtig forudsætning for, at der stadig kan være den tilstrækkelige interesse for at komme frem med forslag, som vi kan behandle, så forsøgene kan gå i gang.

Hr. Agerschou var konkret i tvivl vedrørende flere af de punkter, som er indeholdt i

dette forslag, og jeg tror, det vil være rigtigt, at man under udvalgsarbejdet søger at belyse de forhold, som ligger bag de enkelte forslag, for så tror jeg, at den tvivl, som hr. Agerschou gav udtryk for, vil kunne bortvejres. Men det er naturligvis kun min forventning, at det vil være sådan.

I forbindelse med tanken om at tildele byggekvote over flere år, som et af forsøgene går på, var hr. Agerschou usikker over for konsekvenserne med hensyn til, hvordan det ville påvirke andre kommuner og boligbyggeriet som helhed, og da kan jeg godt bekræfte, at omfanget af et sådant forsøg selvsagt spiller en rolle for helheden. Derfor mener jeg, at en af de ting, man kan diskutere i forbindelse med netop dette forsøg, er, hvordan påvirkningen af kvoter og af byggeriet som helhed vil være, dersom et større antal kommuner går ind i dette forsøg.

Det bringer mig til at sige, at det er rigtigt, som også hr. Svend Heiselberg var inde på det, at forsøg, som er godkendt for én kommune, kan tages op af andre frikommuner. Forudsætningen er klart, at man anmoder om det, og at man får et forsøg godkendt, men det er utrolig meget enklere at behandle et sådant forslag, end det er vedrørende den kommune, som er først og ligesom baner vejen for en sådan prototype af et forslag. Der ligger naturligvis også i dette, at der på nogle enkelte områder kan være brug for at vurdere, om der er en helt fri adgang for alle frikommuner til at tage et forsøg op, og det er netop et af de eksempler, hr. Agerschou har været inde på, og som vi diskuterer her.

Hr. Ole Vig Jensen er inde på, om der i lyset af den forlængede forsøgsperiode, som der er udsigt til kommer igennem, er baggrund for at vurdere, om der skal kunne optages nye kommuner i den kreds af frikommuner, som vi kender i dag. Jeg vil gerne overveje det. Jeg tror, det er et af de tilfælde, hvor et enkelt svar kan være forkert, men jeg er parat til at overveje det og se, ud fra hvilken forudsætning og hvilke forventninger en sådan tanke er rejst.

Og så endelig til hr. Poulsgaard, som var ked af, at der er optaget en forsøgshjemmel i forslaget til, at kommuner kan gøre forsøg med at indefryse ejendomsskatter også for efterlønsmodtagere: det er muligt, at hr. Poulsgaard kan have ret i, at et sådant forslag er imod den holdning, der har været i et

[Indenrigsministeren]

flertal af partier her i salen, men i så fald er det jo endnu et eksempel på, at et forsøg godkendes, også selv om de partier, som går ind for frikommuneforsøgstanken, måske ud fra en principiel betragtning ikke er tilhængere af det, der laves forsøg med. Derfor har hr. Poulsgaard givet et eksempel på, at det er kommunens interesse i at gennemføre et forsøg, som er afgørende, forudsat naturligvis at forsøget ikke støder an mod nogen af de grundlæggende principper, som den oprindelige lovgivning indeholder, og hvor der er sat nogle principielle grænser for, hvad der ikke kan laves forsøg med.

Henning Rasmussen (S):

Jeg har kun en enkelt bemærkning, og det er den, at når jeg i mit indlæg gjorde en mere generel kommentar og ikke så meget koncentrerede mig om det konkrete forslagsdetaljer, så hænger det naturligvis sammen med, at indenrigsministeren for en uge siden sendte Folketinget en redegørelse for frikommuneprojektet i en statusopgørelse. Jeg opfattede det sådan, at det med vilje var fremsendt på det tidspunkt, fordi ministeren syntes, det kunne være en god lejlighed til også at gøre lidt status. Men jeg kan forstå på indenrigsministeren, at det har han ikke ønsket. Vi må derfor overveje, hvordan vi kan få den generelle debat om, hvordan projektet i sin helhed fungerer.

De bemærkninger, der blev gjort til det generelle, var i alt fald meget få. Jeg siger det ikke uvenligt. Jeg siger det bare, fordi jeg må være gået fejl af ministeren, og jeg understreger, at det er ikke en uvenlighed. Jeg har simpelt hen opfattet det sådan, at det var det, der var meningen med at fremsætte redegørelsen, 5 dage før vi havde første behandling af frikommuneprojektet.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Hr. Henning Rasmussen har ikke misforstået min hensigt, for den har klart været i forbindelse med fremsættelsen af dette forslag at give et bredere baggrundsmateriale, også som en hjælp for folketingsudvalget i forbindelse med, at man nu behandler frikommuneforslag igen. Jeg beklager, hvis hr. Henning Rasmussen føler, at jeg ikke har taget de tråde op, som hr. Henning Rasmussen har lagt frem i sin ordførertale, og det er

da muligt, at vi er gået en smule galt af hinden i det spørgsmål. Jeg havde selvsagt gerne set, at vi kunne diskutere frikommunetanken principielt og i en bredere sammenhæng, og det er jeg stadig væk parat til. I øvrigt er der endnu 2 behandlinger af dette forslag, og jeg skal på den givne foranledning være meget parat til at gå ind i en diskussion også om principper i forbindelse med denne lovgivning og noget, som har karakter af det, hr. Henning Rasmussen kaldte status.

Ole Vig Jensen (RV):

Jeg vil godt sige, at jeg har været fuldt ud tilfreds med det svar, ministeren gav på spørgsmålet om eventuelt at udvide kredsen af frikommuner. Jeg synes, svaret er rigtig på den måde, at det ville ministeren være indstillet på at overveje, for jeg er helt klar over, at i den udstrækning vi øger antallet af frikommuner og dermed forsøgsprojekter, kan man også øge uoverskueligheden, og arbejdsbyrden kan måske blive for stor. Men omvendt må man også sige, at når forsøgsperioden løber over så lang tid, ville det være urimeligt, at kommuner, der står uden for frikommunerne i øjeblikket, men som måske har nogle spændende ideer, som kunne afprøves, og som havde interesse også for Tinget her, ikke skulle have muligheden. Jeg er fuldt tilfreds med, at vi kan overveje det nærmere under udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Jeg skal kun gentage, at jeg er af den opfattelse, at det vil være meget værdifuldt, at vi får en generel vurdering af hele frikommuneprojektet på dette tidspunkt, for det kan jo være, der er andre ting, der skal ændres, end de ting, der er foreslået i det forslag fra ministeren, der aktuelt er til behandling, og jeg gik i og for sig, som jeg har sagt før, ud fra som givet, at dette var lejligheden, hvor vi skulle diskutere sagen også en lille smule generelt. Men vi må altså så finde en form, hvorunder vi kan få en mere gennemgribende vurdering af frikommuneprojektet, som det er forløbet indtil nu, og af de ændringer, der måtte være nødvendige, for, at det skal få et efter min opfattelse bedre forløb.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 76:

Forslag til lov om oprettelse af et etisk råd og regulering af visse bio-medicinske forsøg.
Af indenrigsministeren (Enggaard).
(Fremsat 12/11 86).

Sammen med denne sag foretoges den sidste sag på dagsordenen, nemlig:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 74:

Forslag til lov om nedsættelse af en kommission til bedømmelse af etiske, tekniske og juridiske spørgsmål i forbindelse med anvendelse af moderne medicinsk teknologi.
Af Helle Degn (S) m.fl.
(Fremsat 11/11 86).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Enggaard):

Folketinget står nu igen over for at skulle behandle 2 lovforslag om etik. Det drejer sig om henholdsvis regeringens lovforslag om oprettelse af et etisk råd og det socialdemokratiske forslag om nedsættelse af en kommission.

Med hensyn til regeringsforslaget vil jeg begrænse mig til at henvise til min fremsættelsestale, og jeg vil gerne anbefale mit eget lovforslag. Det ligger ligesom ikke i formen her, at jeg nu kan gå ind på mit eget forslag, så jeg skal kun fremhæve den ændring, der er sket ved, at der nu foreslås nedsat et særligt folketingsudvalg, som udpeger medlem-

mer til et etisk råd. Det er klart, at det fra min side er et forsøg på ved imødekommethed over for synspunkter, som har været fremsat i forbindelse med drøftelsen af forslaget, at søge at nå frem til en bredere forståelse af dette vigtige spørgsmål.

Ser vi på det socialdemokratiske forslag, er der også i det elementer, som viser, at de 2 forslag har nærmet sig yderligere til hinanden. Det synes jeg kan give baggrund for et håb om, at vi kan nå frem til et kompromis, hvad jeg egentlig tror de fleste ønsker på dette område.

På det administrativt-organisatoriske plan er den vigtigste nydannelse i forslaget, at den kommission, der er tale om, ikke mere skal nedsættes af Folketinget, men af indenrigsministeren. Det finder jeg selvfølgelig er et fremskridt, om end jeg måske nok synes, at man, når man nu var på rette vej, kunne være gået lidt videre. F.eks. finder jeg det uheldigt, at selv om ministeren skal udpege medlemmer og formand, har udvalget i virkeligheden en art absolut veto i disse tilfælde. Lægger vi det ved siden af beskrivelsen af kommissoriet i § 1, stk. 2, i lovforslaget, åbnes der igen mulighed for en uklar konkurrence mellem ministerens og Folketingets kompetence på hele sundhedsområdet med deraf følgende ansvarsforflygtigelse.

Jeg siger bestemt ikke, at dette har været tilsigtet fra forslagsstillernes side – det har det næppe – men jeg forbeholder mig min stilling, indtil vi under udvalgsarbejdet har fået klarhed på dette punkt; det er jo derfor, man har et udvalgsarbejde.

I kommissionen savner jeg repræsentation for Sundhedsstyrelsen og de videnskabssetiske komiteer, ligesom jeg ikke er begejstret for, at det ikke af selve § 2 fremgår, hvor ministeren skal få sine kandidater fra. F.eks. ville jeg som minister anse det for betænkeligt at udpege sagkyndige, der ikke var indstillet af de relevante forskningsråd. Men det er ting, som kan drøftes i forbindelse med udvalgsbehandlingen.

Hvis vi ser på substansen i lovforslaget, fremgår det, at det i lighed med regeringsforslaget er forsynet med en overgangsbestemmelse i § 8, hvorefter man ifølge § 9 kan sanktionere med straf.

Jeg vil ikke gå ind i en detaljeret argumentation vedrørende denne § 8, men vil nøjes med at sige, at den umiddelbart forekommer